

STATSMINISTERENS KONTOR

Statssekretær Per-Arne Bjerke - Tlf. (02) 34 40 06, privat (06) 81 33 74

SPERREFRIST

DATO 18/1 - 91

STATSMINISTER GRO HARLEM BRUNDTLANDS MINNEORD VED KONG OLAV V'S BORTGANG

Hans Majestet Kong Olav V er død. Hans navn gjenkaller for oss vårt eget århundre, nasjonens liv i hverdag og høytid, Norges skjebnetimer og feststunder, kamp og seier. En ufattelig lang arbeidsdag i folkets tjeneste er over.

Kong Olav var 2 år gammel da den nye kongefamilien i 1905 kom til Norge for å stå i spissen for et fritt og selvstendig land. Mange av oss ser kanskje for oss Halfdan Strøms maleri av Kong Haakon med den lille gutten på armen som en vinterdag i november 1905 på "Heimdals" dekk ble hilst velkommen av statsminister Christian Michelsen.

Kong Olav samlet i seg hele vår nyere historie - landets frihet, og forsvaret for friheten. Intet var riktigere enn at noen av hans siste, inspirerende men anstrengende embedsplikter ble knyttet til 50-årsminnet for de dramatiske begivenheter i 1940: Beslutningen om å ta kampen opp mot overfallet, den urokkelige motstandslinjen. Vi ser ham for oss da han 9. april i ¹⁹⁴⁰ år inspiserer sine tropper på Akershus - etter hans ordre ikke i paradeuniformer, men i kamputstyr. Og vi husker hans formaning: Aldri mer!

Vi ser ham for oss på Oscarsborg, i Elverum, i Nybergsund, på Midtskogen og i Narvik.

Slik skal vår Konge være.

Kong Olavs liv og gjerning var en sammenhengende ny bekreftelse på folkets kloke valg i 1905. Vi ser ham som kronprins sammen med sin far foran de lyse bjerkestammene ved Molde i april dagene 1940. Vi ser ham dra i landflyktighet for å fortsette kampen, som norsk forsvarssjef ute. Vi ser ham vende tilbake i de jublende maidagene 1945.

Vi er stolte og takknemlige for den måten Kong Olav alltid representerte Norge på, under sine offisielle besøk i utlandet eller som vert ved statsbesøk her hjemme. Hans krav om at bare det beste er godt nok, stilte han også alltid til seg selv. Han var til det ytterste samvittighetsfull.

Han utøvet kongegjerningen med klokskap og pliktfølelse. Med sin sikre form, forenet med vennlighet og verdighet, stod han som samlingsmerke for folket og vår demokratiske styreform. Ved sin person ble han symbolet på nasjonens enhet og uavhengighet.

Kong Olav var kunnskapsrik og arbeidsglad. Han levde med i alle sider av norsk samfunnsliv, i arbeid og idrett og kulturutfoldelse. Han var en fremragende ambassadør for norsk næringsliv ute. Han besøkte utrettelig alle deler av sitt eget land. Gjennom møter med tusener av nordmenn ble det skapt en enestående kontakt mellom konge og folk. I sine nyttårstaler tok han opp moralske og sosiale spørsmål på en måte som talte til hjertelaget og selvrespekten hos hans landsmenn. Fremfor alt var han et levende menneske som tok aktivt del i de gleder og sorger som livet gir. Smil og menneskelig varme var hans personlige kjennetegn.

For en som har sittet ved Kongens rådsbord har det vært inspirerende å se med hvilken interesse, pliktfylde og sakkunnskap Kong Olav utførte sitt oppdrag. Han var sterkt opptatt av alle aktuelle samfunnsproblemer, og la ofte for dagen historiske kunnskaper som også i høy grad kom medlemmer av Regjeringen til nytte.

Vi minnes i dag også ^{var} den folkekjære Kronprinsesse Märtha, som falt bort allerede før Kong Olav kunne ta fatt på kongegjerningen. Dette medførte at han måtte utøve sin gjerning som konge uten henne som stod ham så nær og i mange år hadde vært hans trofaste støtte. I dette siste året har vi alle fulgt Kong Olavs sykdom og vi har igjen opplevet hans sterke vilje og pågangsmot.

Våre tanker går i dag til den kongelige familie. Vi tar del i deres sorg og vet at minnene likevel skal lyse og gi kraft i dagene som kommer.

Vi hilser Norges nye Konge, Harald V, og Dronning Sonja. Vi vet at det er med stor ansvarsfølelse de går til sine nye oppgaver. Det norske folk vil ta imot dem med tillit og kjærlighet, i forvissningen om at kongehusets tradisjoner vil bli ført videre, til gavn for folk og fedreland.

Kongen er død. Kongen leve!